

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 7 § i universitetslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 april 2013 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 7 § i universitetslagen (RP 33/2013 rd) till kulturutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 19/2013 rd) om ärendet. Utlåtandet återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Laura Hansén och undervisningsråd Armi Mikkola, undervisnings- och kulturministeriet
- ombudsman Jorma Virkkala, Professorsförbundet
- verksamhetsledare Eeva Rantala, Forskarförbundet.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av
— Finlands universitet UNIFI rf.

PROPOSITIONEN

För att möjliggöra en total översyn av universitetens utbildningsansvar föreslås det att universitetslagen ändras så att det inte längre ska krävas en framställning av universitetet för precisering av universitetens utbildningsansvar genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. Förordningen ska beredas i samarbete med

universiteten. Ändringar som gäller preciseringar av ett enskilt universitets utbildningsansvar ska i princip göras på universitetets eget initiativ, som för närvarande.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Enligt 7 § 3 mom. i gällande universitetslag utfärdas bestämmelser om examina som kan av-

läggas på universitet och om vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten genom förordning av statsrådet. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas det på framställning av universiteten bestämmelser om den närmare fördelningen av utbildnings-

ansvaret mellan universiteten. Den föreslagna ändringen innebär att det inte längre krävs en framställning av universiteten, utan att undervisnings- och kulturministeriet på egen hand kan ändra fördelningen av utbildningsansvaret. Utskottet konstaterar att det hör till ministeriets centrala uppgifter att sörja för all utbildning som ges i Finland, dvs. bland annat för hur mycket utbildning det behövs inom olika sektorer. Genom bestämning av utbildningsansvaret riktas och dimensioneras utbildningsutbudet i enlighet med samhällets behov. Utbudet ska riktas utifrån de tre uppgifter som i lag fastställts för universiteten. Utskottet anser därför att propositionen behövs och är ändamålsenlig och tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar.

Som grundlagsutskottet påpekar så försvagar förslaget initiativrätten för det universitet som berörs av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet är dock inte heller i dag bundet av universitetets framställning, utan kan ändra den eller låta bli att utfärda förordningen. Universitets och universitetens kollektiva ställning är ändå tryggad i och med att förordningen om utbildningsansvar ska beredas i samarbete med universiteten, som dessutom enligt 3 § 2 mom. i universitetslagen ska ges tillfälle att avge utlåtande om lagstiftning som gäller dem. Enligt motiven tryggas utbildningens och universitetens självstyrelse också genom att regleringen av utbildningsansvaret bereds av ministeriet i samarbete med universiteten, och syftet är att ändringar som gäller precisering av ett enskilt universitets utbildningsansvar också i fortsättningen i princip görs på initiativ av det aktuella universitetet.

Grundlagsutskottet konstaterar dessutom att grundlagens bestämmelser ska beaktas när bestämmelser utfärdas med stöd av ett bemyndigande, och sådana frågor som utbildningens innehåll eller utbildningsmetoder kan därför inte

regleras genom förordning (GrUU 19/2004 rd, s. 3/II).

Kulturutskottet understryker att lagändringen inte får leda till kortsiktiga lösningar. Syftet med ändringen är att främja en långsiktig vetenskapspolitik vid landets universitet och att fastställa utbildningsansvaret så flexibelt att universiteten kan fatta behövliga beslut om undervisningen och forskningen.

Detaljmotivering

7 §. Av propositionsmotiven framgår det inte tydligt vad som avses med uttrycket "bereds i samarbete med universiteten". I motiven konstateras det att ändringar som gäller preciseringar av ett enskilt universitets utbildningsansvar i princip ska göras på universitetets eget initiativ och att processen för ändring av universitetens utbildningsansvar ska bygga på en nära dialog mellan ministeriet och universiteten. Utskottet ser detta som viktigt. Vidare hänvisar utskottet till grundlagsutskottets utlåtande och understryker att samarbetet mellan ministeriet och universiteten verkligen ska vara ömsesidigt. Det bör poängteras att syftet med bestämmelsen är att få till stånd verkliga förhandlingar mellan det berörda universitetet och ministeriet. Lagändringen får inte leda till att samarbetet stannar vid att universiteten bara ges tillfälle att avge utlåtande på det sätt som sägs i 3 § i universitetslagen.

Lagstiftningsordning

Enligt grundlagsutskottet kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 20 september 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Inkeri Kerola /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Ritva Elomaa /saf
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Jukka Gustafsson /sd
Leena Harkimo /saml
Pauli Kiuru /saml

Kimmo Kivelä /saf
Sanna Lauslahti /saml (delvis)
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Tuomo Puumala /cent
Simo Rundgren /cent
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.